

ЧОМУ СЬВЯТКУЄМО ПЕРШИЙ МАЙ?

1889 року відбулася в Парижі в сотні роковини закінчення французької революції міжнародні сходили французьких капіталістів, скликав буржуазію Франції, на яких французька буржуазія показувала здобутки та блага своєї республіки.

Цільні офіційний Париж купався в золоті, в славні електричного світла, шалив від забав буржуазії.

В цьому самому часі святкував теж і пролетаріят Франції на свій спосіб свято великої французької революції, сотні роковини збурення Бастилі, символу давньої реакції, феодального і королівського ладу.

В малій скромній салі на робітничому передмісті Парижа зішлялися представники міжнародних робітничих організацій на свої наради.

Був це пам'ятний конгрес II Інтернаціоналу, перша велика пролетарська маніфестація в серці революційної Франції, по бруталному авданню паризької комуни.

Цей конгрес радив над способами боротьби пролетаріату за здійснення його класових домагань, які остали йому в спадщині по великій французькій революції.

Представники робітничества зібрані в Парижі мали випрацювати план подальшої праці й боротьби робітничества, мали вибрати шляхи й засоби, які дали б робітничеству здійснення його планів, довели б до соціалістичного ладу.

Конгрес виготовив програму праці робітничества. Станув на становищі боротьби за владу, захвалення якої дасть робітничеству тільки змогу перевести свої домаганя, здійснити соціалізм. Необхідною умовою цього виявилася потреба приготування робітничества, виконання його здібности і свідомости цих великих завдань. Капіталістичний лад, що запряг робітників в ярмо праці, не дав до цього змоги, не лишив часу на цю підготовку.

Конгрес в Парижі 1889 року ставив тому на становищі, що визволення робітника, яке залежить від його здібности до боротьби, домагається конче бодай частинного звільнення з щоденних турбот праці, з важкого ярма капіталістичної праці.

Виставив тому домаганя 8-годинного дня праці і установив день 1. Мая, як день міжнародної демонстрації робіт-

ничества на цілому світі за цим домаганням.

Ця демонстрація 1. Мая всього робітничества на цілому світі мала єднати всіх робітників до боротьби за їх домаганя, мала бути символом солідарности та лучности цієї великої пролетарської сім'ї, переглядом її боввих сил.

Під червоним боввим прапором мало робітничество єднатися, демонструвати й боротися за свої домаганя, за переміну капіталістичної суспільности на нову, соціалістичну.

І цілі три десятики років пролетаріят на цілому світі, скрізь, де йшла боротьба бідних, визискуваних, працюючих — з богатами, визискувачами, неробами, в дні 1. Мая демонстрував, голосив свої домаганя, вчив, показував, збудував для них прихлонників, робив перегляд своїх сил, підрахунок своїх змагань, своїх здобутків.

Буржуазія ненавиділа, не терпіла свята 1. Мая. Де тільки могла, спинала його, заборонявала, переслідувала й карала робітничество за урядкування і участь в ньому.

Знамя революції — червоний прапор, під яким устроювано 1. Мая, якого не могла буржуазія стерпіти, якого лякалася, стая з часом символом визволення та воскресіння не тільки самого пролетаріату, але й цілого людства.

Революція, що щойно пройшла і проходить, на перше місце висуває пролетаріат.

Він знищив старий струпуний лад, повалив царський, пруский, шляхетський та панський лад, аірвався скрізь до боротьби за свій суспільний устрій. Декуди закрявив уже свій лад, своє панування, поставив свою пролетарську державу, декуди ще криваво бореться за доступ до влади, за зломання старого капіталістичного режиму.

На волі, в своїх пролетарських державах, а більше ще в неволі під доглядом буржуазних прищів, законів та обмежень, обходить робітничество свій великий день — 1. Мая.

Та скрізь в цей день, докружючи червоного стягу, єднаються всі працюючі та визискувані, всі покритіжені та придавлені і, лишичи думками у новий світ волі, правди і справедливости, готувляться до дальшої боротьби за здійснення своїх домагань.

КОРОТКИЙ ОГЛЯД ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНХРЕСТА ЗА 1922 РІК НА ГОЛОДНОМУ ФРОНТІ.

Діяльність Українхреста по харчуванню голодного населення України почалася 3-го грудня 1921 року, після переходу Головної Управи з Києва до Харкова. В цьому часі Українхрест заснував сітку пунктів харчування для дітей-збігців від голоду виключно в великих залізничних центрах і на вузлових станціях.

Так вже 1-го січня 1922 року працює 19 харчових пунктів, які можуть пропустити щодня 4.800 чоловік. Це харчування збільшується з кожним місяцем і досягає 1-го марта свого найвищого розміру — 6.900 чол. в день; цей розмір залишається без зміни на протязі славне піроку. З цього ж менту — від 1-го марта 1922 року — Українхрест починає проводити прилюдне харчування в голодних губерніях. На першу пору організується пункти прилюдного харчування в Катеринославській, Запорозькій і Донецькій губерніях, всього на 24.000 чол.

У виконанню договору, заключеного з метою переведення такого харчування ЦКПомогола передав Українхрестові наряди на одержання 60.000 пудів зернохліба з врожайних губерній: Полтавської, Волинської й Київської.

Що торкається розвинення сітки пунктів прилюдного харчування, то на 25-го марта було в губерніях: Запорозькій і Катеринославській 24 таких пунктів на 7.350 чол., при чому з них харчувалися, беручи загалом, 60% дітей і 40% дорослих.

Норми харчування доходять у цих пунктах до 1.000 калорій.

У дальшій періоді (до 1-го червня 1922 р.) ціла діяльність Українхреста проходить в енергійній праці над вивоненням ввятих ним на себе обов'язків харчування голодних.

До періоду цвітень-червень відноситься заключення Українхрестом доповнюючого договору з ЦКПомоголодом про харчування 24.000 чол., себто усього 48.000 чол. 1-го червня Українхрест мав в губерніях: Запорозькій, Катеринославській, Миколаївській і Донецькій 111 харчових пунктів, які можуть пропустити загалом 68.100 чол. в день. Найбільша кількість пунктів (80) відкривається в цьому часі в Таганрогському повіті Донецької губернії; їх пропускують здібність — 40.000 чол.

На протязі дальших двох місяців (червень-липень) Українхрест поширює ще більш свою діяльність і 1-го серпня функціонує вже 178 харчових пунктів, які пропускують загалом 78.385 чол.; ця кількість залишається, хоч правда, з визначним поминенням в серпні і вересні, до 1-го жовтня 1922 року.

Від 1-го жовтня заключено нову умову з ЦКПомоголодом на три місяці, себто до 1-го січня 1923 р. Українхрестом одержано тоді 391.000 пудів харчів. За ці місяці Українхрест розвиває працю, що досягає свого найбільшого напруження в грудні, коли для одного тільки прилюдного харчування функціонує на всій Україні на засоби ЦКПомоголоду і Українхреста 576 харчових пунктів, при загальній кількості ідців — 160.350 чол. Норма харчування в цих місяцях на одну людину в місяць була 46 фунтів жита.

Що торкається розмірів вивонення цього плану (жовтень 1922 р. — січень 1923 р.), то прикладена при цьому невелика таблиця характеризує конкретно працю Українхреста в цьому періоді.

Під осінь і особливо з початком зими виявився ще один грізний наслідок голоду — поширення масової бездоглядности дітей у селах та містах.

Українхрест, в якого не було змоги обняти це нове питання на цілому його обемі, постаив собі — по дорученню ЦКНаслідголода — завдання вратувати від голоду і холоду бездоглядних дітей, що нагородилися в великій кількості

на шляхах, і організував з цією метою на 17 великих і вузлових станціях харчові пункти і нічліжки-харчівні для бездоглядних дітей. У харчових пунктах діти одержують обід, а в нічліжках-харчівних біля 1.500 калорій. На такі пункти відпускає ЦКНаслідголод по 4 пуди жита місячно на чоловіка. Харчові пункти можуть пропустити 4.300 ідців, а нічліжки-харчівні — на 3.230 чоловік.

На тих великих та вузлових станціях, на яких дезінфектори і купилі дітей дезінфекціують, лікарський і педагогічний догляд на всіх пунктах.

Українхрест знає добре недосконалість установ цього типу так з санітарної точки зору, як і з інших точок і додає виправдання для них тільки в незмірно малій кількості засобів, що відпускаються для цієї мети; тому він через своїх місцевих уповноважених прикладав всі старання, щоби по зможі поправити положення бездоглядних дітей, і згідно з місцевими обставинами, де це тільки можливо, робить зі своїх установ установи закритого типу для бездоглядних та заснує в порозумінні з місцевими органами нові діточі будинки для бездоглядних.

Як наслідок цієї праці можна додати, що "транспортна" бездоглядність втрапила свою гострість і помітно поменшала.

Дальше, по умові з Комітетом для боротьби з безробіттям і з ЦКНаслідголодом, Українхрест взяв на себе організацію харчування 12.000 безробітних. Кошти цього харчування розподіляються між заданими трома організаціями так: Комітет 68%, ЦКНаслідголод — 20%, Українхрест — 12%.

В ідальних для безробітних видається що-дня обід з 2-ох страв, при чому тричі в тиждень з мясом. Всі кошти харчування безробітних вносять 1 руб. 96 коп. золотом на ідця в місяць.

Далі, беручи на увагу, що прилюдне харчування в голодних губерніях об'ймає тільки старше діточе населення (від 4-ох років), а найбільш ніжній діточий вік залишається без опіки держави і організації, чи то російських чи чужоземних, що помагали голодним, Українхрест прийняв на себе по договорові з ЦКПомдітям при ВУЦВК організацію розподілу сухих пайків на харчових пунктах під назвою "харчові пункти, Матери і Ребенка". Сухий пайок видається в 4-ох ріжних нормах таким категоріям: 1) матерям, що кормлять груддю і вагітним в 3 останні місяці вагітности, 2) грудним дітм до 1-го року, 3) дітям від 1 до 2 років і 4) дітям від 2 до 4 років. Всею цією справою поставлено в тійній звязок з діяльністю консультатії. Пайок видається тричі в місяць, тільки молодь і хліб щоденно. Перша категорія одержує на добу в середному — 1538 калорій, друга — 411, тета — 420, чет-верта — 893. Ці харчівні пункти організуються в 13 містах України, всі на 5.750 ідців. Кошти цього харчування складають пересічно 1 руб. 65 коп. (в кравових рублях) на ідця місячно.

М. Васильєв.

КАРНІ ЕКСПЕДИЦІЇ В СІЯ-ТИЩІНІ.

Від тижня Сіятинщина стоїть під пресією карних експедицій, що змушують рекрутів іти до польського війська. До повіта спровадно старостою цілий курінь 49. п.п. з Коломиї. Цей курінь разом зі снітинською військовою залогою поділено на 5 відділів і виславо на села. Командуючі офіцери змушують громадські уряди до стягання контрибуцій. А що давні громадські ради порозв'язували та на їх місце призначені були наказні війти з "байратами", до яких звичайно належить найбільше шумовиння села, тому й вони, за дуже малими винками, без спротиву дали ужити себе до цієї роботи. Ціла процедура виглядає так: Командант карної експедиції звиває до себе війта з тої громади, до якої думає загостити, та каже йому приставити всіх рекрутів в означений дні. Коли рекрути не вляжуться, приходять в село військо. Розмішуються по кількох будинках близько себе і ставлять доколя варту. Офіцер диктує громадському урядови приписи, які цей має дати на прокормлення війська. До дня 5. марта карні експедиції були в отисх селах: Степева, Задубрівці, Усте, Карлів, Тучапи, Польський, Рожнів, Липці, Волчківці і Тулянки.

Найяркішій надужиття зроблено у Волчківцях. Карна експедиція під команду поручника в силі 60 людей звивалася під вечір дня 1. марта 1923 р. Командант-поручник зайшов насамперед до громадського уряду, де на його попередній наказ була зібрана прилична рада з наказним війтом на чолі. Він мав список інтелегентів-Українців, яких посуджував в агітації між рекрутами. Це того самого вечора члени "байрату" поділилися на гуртки і разом з приділений їм вояками розбрилися по хатах, де мешкали батьки рекрутів, почали рабувати, що тільки найшли та фірми звозити до громадської канцелярії. Ця грабів тревала до пізної вночі й на другий день. При цьому страшили батьків, що як що не віддадуть синів до польського війська, то заберуть їм не тільки весь інвентар, але й порозкидують хати до підвалів, або поплять їх. Для більшого постраху арештували та замкнули в студентий комірки Семена Гиманика та тримали цілу добу, осле списку батьків, котрих огреблено:

1. У Лукіна Татарчука звився "сам" наказний війт Іван Бузяк та радні Іван Триска, Осип Левко і Лесь Романок з п'ятьма вояками і фірою та забрали два дубові стовпи на хату, дві платві по 6 м., 100 кг. дров, 175 кг. пшениці, 100 кг. жита, 100 кг. гороху, 120 кг. ячменю, 75 кг. житної муки, 100 кг. бараболі і 10 курок. 2. У Проця Різуна радні і вояки забрали: 115 кг. житничної муки, 50 кг. муки житної і 100 кг. ячменю. 3. У Ілька Рурика радні Іосиф Левко і Костин Запаринко та чотири вояки забрали 125 кг. пшениці, 4 кг. солонини і корову діну. 4. У Семена Гиманика забрано два ялові стовпи, 25 кг. житної муки, 50 кг. ячмінної, 4 курки і корову. 5. У Михайла Татарчука забрано 50 кг. муки, 100 кг. бараболі, фіру дров і дві курки. 6. У Павла Чернявського забрані вояки з радним Лесем Плахтою річну телицю, 80 кг. житної муки, 25 кг. пшеничної муки, фіру дров і 20 кг. солонини. 7. Дмитрови Шпичковичи забрали двірчину телицю і 50 кг. ячменю. 8. Дмитрови Гиманикови забрали 120 кг. віса і ланцох. 9. Васильєв Чернявському Михайла забрано 75 кг. муки, 400 кг. бараболі, 5 кг. солонини і 3 курки. 10. Семєнови Левкови взяли 200 кг. бараболі і 4 курки. 11. Іванови Татарчукові дві курки. 12. Васильєв Чернявському 3 кг. солонини. 13. Федорови Драганюкові забрали 600 кг. дров, 40 кг. кукурудианої муки, 25 кг. житної муки і 30 кг. солонини. 14. У Миколи Шинкарика Мартинського взято свиню.

Військо відійшло з Волчківців в суботу під вечір.

ШАЛІЙТЕ, ШАЛІЙТЕ!

Шалійте, шалійте, скажені кати!
Годуйте шліонів, будуйте турми!
До бою сто тисяч робітників стане,
Пірвем, пірвем, пірвем всі кайдани!

За правду, за волю ми станемо враз,
Ланці, ні багнетів не пострах для нас!
Бо вольного духа не скоти в кайдани!
Біда, біда, біда вам, тирани!

Робітники духа! Робітникам всім
Ми руки подаймо, на бій їх ведім!
Бо спільна усіх нас злучила неволя:
І труд і піт і кров, — кнут, неволя!

За правду, за волю і т. д.

Від краю до краю не гремя гудуть,
Робітників полки злучені ідуть
І поклін рокоче: Вставайте народи!
Пришла пора, пора, — день свободи!

За правду, за волю і т. д.

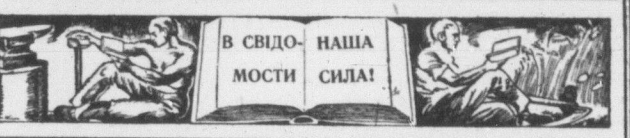
Підвални світла валються старі,
Поблідли нероби, дряхлі опіри,
Бо зоря свободи вже сходить ярскава!
Для всіх, для всіх, для всіх рівні права!

За правду, за волю і т. д.

І вольні народи, як добрі брати,
Полунуть до сонця, до щастя мети,
Розкуєсь, здвигнеться і наша родина:
Одна, сильна, вільна Україна!

За правду, за волю і т. д.

Товариші! Памятайте, що місяць май є місяцем здобування переллати і взагалі місяцем несення помічч "Українським Робітничим Вістям". Памятайте, що революційна робітничка преса це найважлише оружжя в руках працюючих мас!

НОВА ЦІННА КНИЖКА!

Ми дістали з Європи дуже цінну книжку для кождого свідомого українського робітника і фермера, написану А. Богдановим, п. н.

Початковий Курс Політичної Економії

(В ПИТАННЯХ І ВІДПОВІДАХ)

Є це перша того рода книжка в українській мові. Книжка має 127 сторін дрібного друку в самих питаннях і відповідях. Неодні робітничі, що читав вие матеріали про політичну економію з інших книжок і не міг всего зрозуміти, має тепер спромому вирівняти незрозуміле, бо в цій книжці є 300 ріжних питань в обсягу політичної економії і довші або коротші відповіді на них.

ЦІНА КНИЖКИ 50 ЦЕНТІВ.

Замовлення і гроші посилайте на адресу:

UKRAINIAN LABOR NEWS

COR. FRITCHARD & MCGREGOR STS., WINNIPEG, — — MANITOBA, — — CANADA.

ТІЛЬКИ ШО ВИЙШЛИ З ДРУКУ ДВІ НАУКОВІ КНИЖКИ:

ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ КАРЛА МАРКСА

Книжка має 328 сторін друку і розділена на три головні частини:

1. Товар, гроші, капітал. — 2. Наліварість. — 3. Заробітна платня і дохід з капіталу.

Ці частини знова поділені на кільканайшайт розділів.

Завданням цієї книжки є — познайти зі змістом "Капіталу" тих, які не мають часу або засобів, щоб його студіювати, а також вона улещить студії тих, котрі студіують "Капітал".

Економіка править світом і тому кождий робітник повинен знайти і студіювати економічні науки.

Ціна книжки \$1.00.

ЯК ПОВСТАЛА РЕЛІГІЯ І ВІРА В БОГІВ

Написав Гайрїх Куноу.

Книжка має 180 сторінок друку.

ЗМІСТ:

1. Новішій досади реалії. — 2. Як повстали ідії про духів і богів. — 3. Початки почитання духів. — 4. Від почитання духів до почитання тотемів і праділів. — 5. Створення світа. — 6. Небо і пекло. 7. Почитання праділів і жертва праділам. — 8. Від почитання праділів до культу природи. — 9. Останки культу духів і праділів у старо-індійській реалії. — 10. Як ідіра з племенного праділівського бога став богом природи?

Самі наголовки розділів вказують на те, яку наукову вартість має ця книжка. Не волюте з релігії фразами, а докауйте її дієсне значіння на підставі строго-наукових дослідів і фактів. В цьому вам якраз поможе ця книжка.

Ціна книжки 50 центів.

Замовлення шліть на адресу:

UKRAINIAN LABOR NEWS

COR. FRITCHARD & MCGREGOR STS., — WINNIPEG, Man., Canada.

ПОРТРЕТ НАШИХ ГЕРОТВ-БОРЦІВ!

Хата кождого свідомого українського робітника і фермера повинна бути прикрашена портретом незабутніх наших героїв-борців

С. МЕЛЬНИЧУКА і П. ШЕРЕМЕТИ,

котрі віддали своє життя за справу освободження працюючих мас Східної Галичини з під панування польської шляхти. А що вони разом боролися проти спільного ворога, разом були суджені і розстріляні польською шляхтою, тож разом вони немов рідні брати і на портреті.

Портрет величини 15 через 21 цалів. ЦІНА ЙОГО 50 ЦЕНТІВ. Спішіть з замовленнями на адресу:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard & McGregor Sts., — — Winnipeg, Man.

НОВА КНИЖКА! -- НОВА КНИЖКА!

Що тільки повивалася з друку і продається дуже цінна книжка для кождого робітника і робітничі п. н.

КАРЛ МАРКС

ПОГО ЖИТТЯ І ДІЯЛЬНІСТЬ.

Написав Ю. Стеклоу.

Книжка вийшла накладом "Космоса" в Берліні, під редакцією Е. Касленка. Надрукована в малих вигідній форматі, на книжковій папері і об'ймає 110 сторін друку. Поділена на такі розділи: 1. Роки підготовки. — 2. Вироблення нового світогляду. — 3. Революція 1848—49 року. — 4. Період реакції. — 5. Інтернаціонал. — 6. Сприняття соціалістичного руху в поодинокх краях. — 7. Дещо про особисте Марксове життя. — 8. Значіння Маркса в науці.

Ціна тільки 25 центів.

Замовлення посилайте на адресу:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard & McGregor Sts., — — Winnipeg, Man.